

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

« 20 » 06 2022 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
(освітня програма «Державна служба»)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступні випробування та зарахування на навчання для здобуття ступеня «магістр» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 674 від 27.09.2016 р., (освітня програма «Державна служба»), проводяться у відповідності до порядку прийому, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2009 р. № 789, зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 679 від 10.06.2022 р.

Фахове вступне випробування з основ економіки, держави і права при вступі на навчання за ступенем «магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (освітня програма «Державна служба») проводиться з метою оцінки рівня знань, умінь, та навичок абітурієнтів з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Фахове вступне випробування проводиться у вигляді тестової перевірки знань.

Фахове вступне випробування проводиться в письмовій формі за встановленою формою на аркушах, які надає Фахова атестаційна комісія.

Тривалість фахового вступного випробування становить 2,0 академічні години (1 година 20 хвилин астрономічного часу).

2. АНОТАЦІЯ ТА ТИПОВІ ПИТАННЯ З ОСНОВ ЕКОНОМІКИ, ДЕРЖАВИ І ПРАВА, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

2.1 АНОТАЦІЯ

Основи економіки. Економічна теорія. Економічні категорії. Економічні закони. Економічна система, її складові. Фактори виробництва. Продуктивні сили. Виробничі відносини. Суспільне виробництво: стадії, структура, галузі. Суспільний продукт. Форми суспільного продукту. Типи, види і форми власності. Відносини власності в Україні. Форми господарювання: натуральне виробництво, товарне виробництво.

Товар і його властивості. Споживча вартість товару. Вартість товару. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Величина вартості товару. Закон вартості. Походження і сутність грошей. Функції грошей. Грошова система. Кредитні, готівкові, безготівкові, електронні гроші. Закон грошового обігу. Ринок як форма організації суспільного виробництва. Поняття ринку. Ознаки сучасного ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку. Види ринків. Функції ринку. Інфраструктура ринкового господарства. Типи і моделі ринкової економіки. Ціна: сутність, чинники, що впливають на формування ціни. Види цін. Ціноутворення в ринковій економіці. Закон попиту. Індивідуальний і ринковий попит. Закон пропозиції. Ринкова рівновага і ціна ринкової рівноваги. Порушення ринкової рівноваги та її наслідки. Зміна попиту і пропозиції та їх вплив на ціну і кількість продукту. Еластичність попиту та пропозиції, чинники еластичності. Особливості дії закону попиту і закону пропозиції в умовах України.

Конкуренція та її роль у ринковій економіці. Досконала і недосконала конкуренція. Монополістична конкуренція та олігополія. Методи конкурентної боротьби, антимонопольне регулювання. Необхідність обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції в Україні.

Підприємництво та підприємство в ринковій економіці. Сутність підприємництва та його ознаки. Підприємство – економічний суб'єкт ринкової системи. Функції та класифікація підприємств. Розподіл доходів у ринковій економіці. Природа доходів. Рента та різновиди земельної ренти, механізм утворення. Позичковий процент та прибуток. Сутність товару робоча сила та її вартість. Ціноутворення на ринку праці. Заробітна плата та її функції. Форми оплати праці. Мінімальна, номінальна та реальна зарплата. Соціальний захист населення. Безробіття: сутність, причини, рівень, форми та наслідки безробіття, політика зайнятості.

Основні макроекономічні показники розвитку країн. ВВП та ВВП - основні показники розвитку національної економіки. Методи розрахунку макроекономічних показників. Динаміка основних макроекономічних показників в Україні. Інфляція, її причини, форми та соціально-економічні наслідки, антиінфляційна політика. Необхідність та суть державного регулювання економіки. Економічні функції держави. Методи державного

впливу на економічний розвиток. Грошово-кредитне регулювання. Фіскальна та монетарна політика. Фінанси як економічна категорія, їх місце в системі економічних відносин суспільства. Функції фінансів та їх зміст. Фінанси і кредит. Специфіка кредиту як розподільчої категорії. Фінансові ресурси: сутність, склад і структура. Джерела фінансових ресурсів. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси. Фінансовий ринок. Формування та функціонування фінансового ринку в Україні. Вплив глобальної фінансової кризи на фінансовий ринок України. Фінансова система України та принципи її побудови. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави. Сутність та принципи фінансової політики. Фінансова політика підприємств. Функції органів законодавчої та виконавчої влади в управлінні фінансами. Фінансовий апарат та його ланки. Функції, права та обов'язки Міністерства фінансів і його органів. Фінансовий менеджмент та його роль в управлінні підприємствами. Необхідність, завдання та принципи фінансового контролю. Види, форми та методи фінансового контролю.

Аудит: сутність, принципи організації. Аудиторська діяльність в Україні. Державний бюджет України – основний фінансовий документ країни. Структура державного бюджету. Зведений, державний та місцеві бюджети. Державні позабюджетні та державні цільові фонди. Видатки бюджетів та їх класифікація. Державний дефіцит та державний борг. Зовнішня заборгованість України. Податки та їх види. Прямі та непрямі податки. Стимулююча та стримуюча податкова політика. Податкова система та її розвиток в Україні. Місцеві податки і збори. Доходи бюджетів від зовнішньоекономічної діяльності. Мито та митні збори. Залучення іноземних інвестицій в економіку України, захист іноземних інвесторів. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств.

Основи держави. Загальні передумови виникнення держави. Поділ суспільної праці та його вплив на формування держави. Теорії походження держави. Цивілізаційний та формаційний підхід у типології держави.

Ознаки держави: територія, суверенітет, апарат публічної влади, правова система, право на збір податків, державна мова, державна символіка, зовнішні зв'язки, апарат примусу, фінансова система та грошова одиниця. Сутність та призначення держави в суспільстві. Держава в політичній системі суспільства. Співвідношення державної та політичної влади. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства. Складові громадянського суспільства.

Мета та завдання держави. Основні функції держави: внутрішні, зовнішні. Правові та організаційні форми здійснення функцій держави.

Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління. Форма державного устрою. Форма державного режиму.

Складові елементи механізму держави. Рівні механізму держави. Апарат держави його структура. Види органів держави. Принцип розподілу державної влади. Місцеве самоврядування. Співвідношення органів держави та

місцевого самоврядування. Основні ознаки правової держави.

Сучасні концепції держави. Філософія держави. Теорії про суть, цілі і завдання, засоби і методи діяльності, шляхи і перспективи подальшого розвитку держави.

Основи права. Поняття права, його основні ознаки. Принципи права. Функцій права та їх види. Співвідношення держави і права. Форми джерела права. Дія нормативно-правових актів у просторі, за колом осіб та у часі. Зворотна сила закону.

Поняття, види та ознаки соціальних норм. Поняття, ознаки та місце норм права в системі соціальних норм. Класифікація норм права. Поняття та види спеціалізованих норм права. Структура норм права. Співвідношення норм права та статті нормативно-правового акта.

Поняття та елементи структури системи права. Загальна характеристика галузей права. Предмет і метод правового регулювання як підстави розподілу права на галузі, підгалузі та інститути права. Поняття системи законодавства та її структури. Систематизація нормативно-правових актів. Співвідношення системи права та системи законодавства.

Ознаки правотворення. Етапи правотворення. Правотворчість як етап правотворення. Стадії, ознаки, принципи, функції правотворчості. Законодавчий процес в сучасній Україні. Реалізація і застосування норм права. Реалізація норм права: її поняття, основні ознаки та форми. Застосування норм права. Види актів застосування норм права. Прогалини в законодавстві та способи їх подолання. Аналогія закону. Аналогія права. Субсидіарне застосування норм права. Юридичні колізії. Види колізій в законодавстві.

Поняття тлумачення правових норм. Види тлумачення правових норм. Офіційне тлумачення. Нормативне тлумачення. Казуальне тлумачення. Неофіційне тлумачення. Доктринальне тлумачення. Тлумачення за обсягом. Способи тлумачення правових норм. Граматичний, логічний, систематичний, історичний, функціональний спосіб тлумачення правових норм.

Поняття та ознаки правових відносин. Склад (елементи) правових відносин. Класифікація правових відносин. Поняття і види правових відносин. Поняття та структура правосуб'єктності. Держава як суб'єкт правових відносин. Поняття і види об'єктів правових відносин. Зміст правових відносин (фактичний, юридичний). Поняття та види юридичних фактів.

Поняття та ознаки правової поведінки. Правомірна поведінка, правопорушення, зловживання правом, об'єктивно-протиправна поведінка. Ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття та ознаки. Склад правопорушення. Види правопорушень. Злочин та проступок. Види проступків.

Поняття юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Принцип законності, принцип справедливості, принцип гуманізму, принцип неприпустимості аналогії закону і аналогії права, принцип невідворотності, принцип індивідуалізації покарання, принцип обґрунтованості. Загальні принципи правосуддя: змагальності процесу, право

на захист особи, презумпція невинуватості. Класифікація юридичної відповідальності за галузевою ознакою та характером санкцій. Поняття законності. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Принципи та структура правопорядку.

2.2 ТИПОВІ ПИТАННЯ З ОСНОВ ЕКОНОМІКИ, ДЕРЖАВИ І ПРАВА, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. В економіці діє закон спадної продуктивності факторів виробництва. Яким чином в цих умовах підтримується економічне зростання?
2. Чиїм інтересам відповідає максимізація прибутку?
3. Економічний закон, що свідчить, що із збільшенням ціни зменшується кількість товарів, що купуються, відомий як закон...
4. Дж.Кейнс стверджує, що об'єм споживчих расходів в країні залежить перш за все від...
5. Ефективність (оптимальність за Парето) означає...
6. Визначте правильно названі ознаки тоталітарного режиму.
7. Як називається форма державного правління, коли глава держави (президент) обраний населенням, формує за погодженням з парламентом склад уряду, яким керує сам.
8. Основні напрями діяльності держави, які розкривають її соціальну сутність і спрямованість.
9. Органи держави, що здійснюють її завдання у формі виконання законів та реалізують функції у формі виконавчо-розпорядчої діяльності, це...
10. Система засобів, які застосовуються суб'єктами політики для впорядкування суспільства шляхом підпорядкування поведінки суб'єкта загальним суспільним інтересам, називається...

3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Екзаменаційні завдання складаються із тестів. Кожне екзаменаційне завдання містить 50 тестових запитань.

Кожне питання має чотири варіанти відповідей, серед яких лише **один правильний**. Необхідно обрати правильний та позначити його в аркуші відповіді. Бажано уникати виправлень, оскільки кількість виправлень впливає на загальну оцінку роботи.

Зразок екзаменаційного завдання наведений у додатку А.

Аркуш відповіді на екзаменаційне завдання наведений у додатку Б.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінка знань здійснюється за бальною системою. Правильна відповідь за кожне тестове завдання оцінюється в 2 бали. Максимальна кількість балів при правильній відповіді на всі запитання становить 100 балів.

Отримані бали переводяться в 200-бальну шкалу за таблицею 1. За кожні п'ять виправлень знімається 1 бал (від балів в рейтинговій шкалі оцінювання).

Вступники, які набрали менше 100 балів, не допускаються до подальшої участі у конкурсі.

Таблиця 1 – Таблиця переведення тестових балів в рейтингову шкалу від 100 до 200 балів.

Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200	Тестовий бал	Бал 100-200
0	не склав	26	не склав	52	128	78	167
2	не склав	28	не склав	54	131	80	170
4	не склав	30	100	56	134	82	173
6	не склав	32	102	58	137	84	176
8	не склав	34	104	60	140	86	179
10	не склав	36	106	62	143	88	182
12	не склав	38	108	64	146	90	185
14	не склав	40	110	66	149	92	188
16	не склав	42	113	68	152	94	191
18	не склав	44	116	70	155	96	194
20	не склав	46	119	72	158	98	197
22	не склав	48	122	74	161	100	200
24	не склав	50	125	76	164		

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
https://fmab.khadi.kharkov.ua/fileadmin/FUB/Економіки і підприємництва/ek_predpriyativ/posobiya_pdf/Ekonomika i biznes_2021.pdf
2. Економіка: теорія і практика. Підручник/ за ред Галушка З.І., Поченчук Г.М. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
3. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
<http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5490/1.pdf>
4. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с
<https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021.pdf>
5. Сухонос В.В. Теорія держави і права : підручник / В.В. Сухонос. – Суми : Університетська книга, 2018. 544с.

6. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін. ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
7. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / Віктор Володимирович Сухонос.- Суми : Університетська книга, 2018. 375 с.

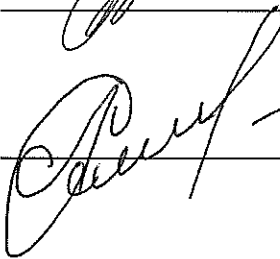
Схвалено на засіданні приймальної комісії.
Протокол № 30 від 22.06 2022 р.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

І.О. Рой

Голова фахової
атестаційної комісії

Л.В. Старченко

Зразок екзаменаційного завдання

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

_____ 20 ____ р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ

**фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
(освітня програма «Державна служба»)**

Варіант № 0

1. Свобода входу і виходу з ринку характерна тільки для:

- a) Досконалої конкуренції
- b) Досконалої та монополістичної конкуренції
- c) Монополістичній конкуренції
- d) Усі відповіді вірні

2. Земельна рента буде зростати за інших рівних умов, якщо:

- a) Зростає попит на землю;
- b) Падає попит на землю;
- c) Знижується ціна землі;
- d) Пропозиція землі росте

3. У монополіста граничні витрати зазвичай менше ціни продукту, тому що:

- a) Ціна менше граничного доходу;
- b) Граничні витрати більше середніх витрат;
- c) Ціна більше граничного доходу;
- d) Ціна дорівнює граничному доходу

.....

Голова фахової
атестаційної комісії

Л.В.Старченко

Зразок аркуша відповіді на вступному випробуванні

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Шифр _____

АРКУШ ВІДПОВІДІ

фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
(освітня програма «Державна служба»)

Варіант № _____

№ питання	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐
16	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐

№ питання	A	B	C	D
18	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐
21	☐	☐	☐	☐
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐
34	☐	☐	☐	☐

№ питання	A	B	C	D
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐
46	☐	☐	☐	☐
47	☐	☐	☐	☐
48	☐	☐	☐	☐
49	☐	☐	☐	☐
50	☐	☐	☐	☐

A	B	C	D
☒	☐	☐	☐

УВАГА!!! Завдання мають кілька варіантів відповідей, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант та позначте його, як показано на зразку. Кількість виправлень впливає на загальну оцінку роботи!

Кількість правильних відповідей – _____; Кількість балів за них – _____;

Кількість виправлень – _____; Знято балів за виправлення – _____;

Всього балів з урахуванням знятих – _____; Оцінка – _____
(числом та прописом)

Голова комісії:

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Члени комісії

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)